

9 VESILAHDEN VESIHUOLTOLAITOKSEN ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS

9.1 Toimintakertomus

Vesilahden vesihuoltolaitos on luonteeltaan kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se pidetään kuitenkin talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus pumppaamoiden toiminnalla ja toimittamalla jätevesi asianmukaiseen käsittelyyn Lempäälään. Vesihuoltolaitoksen toiminta oli rauhallista, talousvesiputkiston vuotoja ei vuoden aikana ollut ja korjauksia ei jouduttu suorittamaan kiireellä. Vuoden takaiset pumppaamoiden korjaukset näkyivät tuloksessa ja siinä, ettei pumppaamoita tarvinnut huoltaa varattujen määrärahojen suuruudessa. Koskenkylässä oleva talousveden laadulle riskinä oleva ilmanpoistokaivo saatiin korjattua vuoden aikana, tämä vähentää merkittävästi talousveden laadullisia riskejä.

Talous.

Talouden osalta vesihuoltolaitoksen tuotot ylittyivät ja kulut vastaavasti alittuivat. Tulos oli 56 537 euroa eli 141,6 prosenttia parempi kuin talousarviossa. Säästöt saatiin osittain viime vuonna tehtyjen toimenpiteiden ansiosta. Suuria pumppaamoiden korjauksia ja vesiputkien rikkoutumisesta aiheutuneita ongelmia ei vuoden aikana ollut. Palveluiden ostoissa säästettiin 28,3 prosenttia, mikä on 84 362 euroa. Lisäksi vesilaskutuksen siirtyminen Lempäälän Vesi Oy:lle ja Lempäälän veden aktiivinen muistutus ja perintään laitto edesauttoi tuloksen parantumista myyntituottojen kasvaessa 8,1 prosenttia.

9.1.1 Hallinto ja organisaatio

Vesilahden vesihuoltolaitos on kunnan omistama vesihuoltolaitos ja kuuluu osaksi Vesilahden kuntaa. Vesihuoltolaitoksen asiat päätettiin Vesilahden kunnan teknisessä lautakunnassa ja on osa teknisen toimen yksikköä. Toimintaa myös ohjaa vuoden 2018 lopussa kirjoitettu sopimus Vesilahden kunnan vesihuollon operoinnista, mikä tulee siirtämään toiminnan Lempäälän Vesi Oy:n vastuulle. Vesilahden vastuulle jää uusien verkostojen investointi ja verkoston ylläpito investoinnit.

Henkilöstö

Vesilahden vesihuoltolaitoksella on vakituudessa toiminnassaan 0,5 henkilöä. Vesihuollon päivystysringissä on 4 henkilöä. Vakituinen toiminta kattaa vesimittareiden vaihtamisen, verkoston ja pumppaamoiden valvonnan. Vesihuoltolaitoksen toiminta tulee vuoden 2020 jälkeen olemaan Lempäälän veden hallussa ja Vesilahden osalta vesihuoltolaitos ei enää tarvitse omaa henkilöstä toiminnassaan. Vesilahden vapautuva henkilöstöresurssi ohjataan teknisten palveluiden kiinteistöhuoltoon.

9.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vesihuollon operointisopimuksessa on sovittu 2 vuoden sopeutumiskaudesta. Sopeutumiskauden aikana Vesilahden vesihuoltolaitoksen on tarkoitus saattaa vesihuoltoverkosto samalle tasolle kuin Lempäälän vesihuoltoverkosto. Tärkeimpinä kehittämistoimina sopimukseen on kirjattu automaatiojärjestelmän uusinta, vesimittareiden uusinta, verkoston sulkemissuunnitelma ja sen mukaisten venttiileiden tarkistus ja tarvittaessa uusinta ja asiakassopimusten saattaminen ajan tasalle. Operointi tulee siirtymään Lempäälän veden toiminnaksi vuonna 2021. Operointisopimus

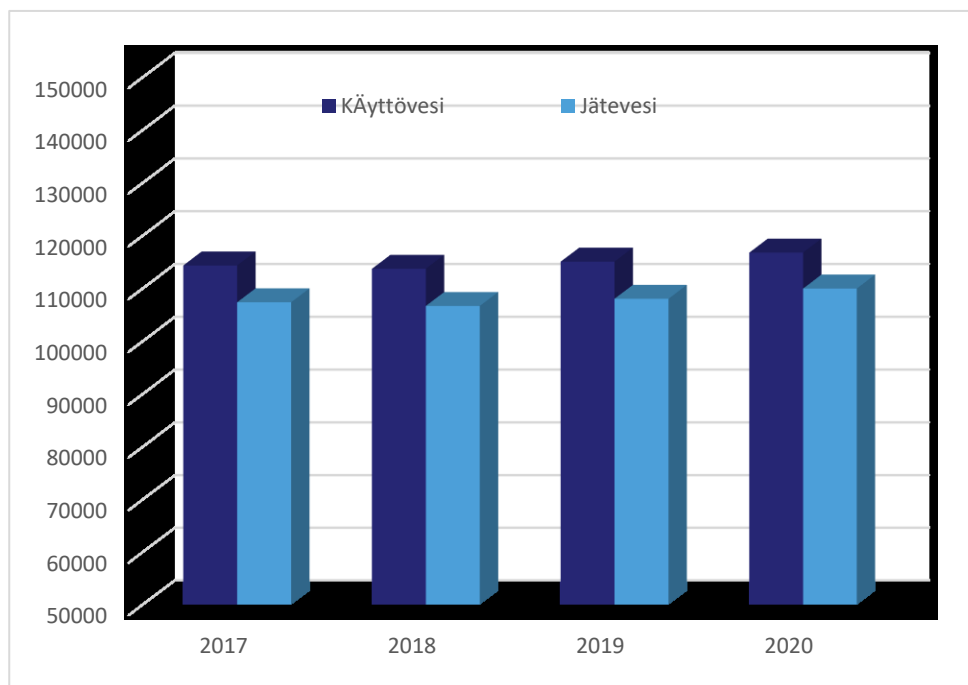
käsiteltiin Vesilahden kunnan päätöksenteossa loppuvuoden aikana. Sopimus pysyi ennallaan operoinnin osalta, mutta Vesilahden kunnanvaltuusto esitti sopimukseen seuraavaa tarkennusta. Sopimukselle tarkennetaan tarkastelujaksoksi kahden vuoden määräaika.

Vesimittareita vaihdettiin vuoden aikana 161 kpl ja loput pumppaamot on saatettu automaatiovalvonnan piiriin. Korona vaikeutti vesimittareiden vaihtamista ja mittareiden vaihtamisessa ei päästy sovittuun lopputulokseen. Loppujen vesimittareiden vaihdosta ja niiden aikataulutuksesta sovitaan erikseen vuoden 2021 aikana.

Pumppaamoiden korjaukset ja vesiputkien rikkoutumisesta aiheutuneita ongelmia ei vuoden aikana ollut. Tästä johtuen palveluiden ostoissa säästettiin 28,3 prosenttia, mikä on 84 362 euroa. Lisäksi vesilaskutuksen siirtyminen Lempäälän Vesi Oy:lle ja Lempäälän veden aktiivinen maksamattomien laskujen muistutus ja perintään laitto edesauttoi tuloksen parantumista myyntituottojen kasvaessa 8,1 prosenttia.

Verkoston kunnon parantamiseen panostettiin vuoden aikana. Vesijohtoverkostoon tehtiin merkittäviä toimintaa parantavia toimenpiteitä venttiileiden korjauksien muodossa ja talousveden laadun vaarantavan ilmanpoistokaivon uusimisella. Viemäriverkostossa saneerattiin vuotovesiselvityksen mukaisia kaivoja huleveden pääsyn estämiseksi verkostoon.

		2017	2018	2019	2020
Vesilaitos					
	Laskutettu käyttövesimäärä	114 347	113 723	115 069	116 791
Vesilaitos					
	Laskutettu jätevesimäärä	107 374	106 678	108 032	109 976

Mydyt vesimäärä m3

9.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sopeutumiskausi päättyy vuoden 2020 jälkeen ja operointi siirtyy Lempäälän Vesi Oy:n hoidettavaksi. Lempäälän Vesi Oy sitoutuu hoitamaan Vesilahden vesihuoltolaitoksen vesihuoltojärjestelmää ja –palvelua samalla tasolla kuin omaansa. Laskuttamattoman veden osuus alle 10 prosenttia ja jäteveden osuus alle 30 prosenttia. Laskuttamattoman vedenosuuteen pääsy vaatii Vesilahden kunnan vesihuoltolaitokselta korjausinvestointeja ja korjausten suunnittelua. Laskuttamattoman jäteveden osuus on 33,7 vuonna 2020. Talousveden osalta todellinen vuotoprosentti on vielä selvityksessä.

Vesihuoltolaitoksen verkosto on mallinnettu ja mallinnuksessa on tullut esiin talousveden toiminnan kannalta haasteellisia alueita. Haasteelliset alueet sijoittuvat Kalalahden kaava-alueelle ja metsämantereen kaava-alueelle. Mikäli näille kaava-alueille halutaan runsaasti vedenkäyttöä vaativaa teollisuutta tai asutusta, tarvitsee verkostoa lähteä laajentamaan veden saatavuuden riittämiseksi.

Operointisopimukseen on kirjattu vesihuoltomaksujen määräytyvän Vesilahden alueella sovittavalle kertoimella Lempäälän maksuista. Kertoimet on ollut tarkoitus määritellä sopeutumiskauden loppuun mennessä ja viedä päätettäväksi Vesilahden valtuustoon. Kertoimia ei päätetty loppuvuoteen mennessä, vaan Afry Oy:ltä tilattiin Vesilahden ja Lempäälän vesihuoltolaitosten talousmallinnukset. Talousmallinnuksen tarkoituksena on selvittää taksankorotustarpeet ja taksakertoimen määrittely. Vesilahden kunnan päätöksenteolle taksakertoimen määrittely tulee vuoden 2021 aikana.

9.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Pitkä kuiva kausi ja vesivarantojen yllätyksellinen vähentyminen ovat Vesilahden vesihuollolle merkittävä riski. Vesilahden vesihuoltolaitoksella ei ole omaa vesilähdettä, eikä varavesisäiliötä, vesihuoltolaitos on Lempäälän veden ja Hämeenlinnan seudun veden varassa. Vesivarantojen varmuuden varmistamiseksi Vesilahden kunnan vesihuoltolaitos on mukana Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuus ja varavesiyhteydet työssä. Tarkoituksena Lempäälän, Vesilahden, Tampereen, Valkeakosken ja HS- veden alueilla vesihuoltolaitosten toimintavarmuuden varmistaminen.

9.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristötekijät

Vesilaskutus sovittiin siirrettäväksi Lempäälän alaisuuteen ennen sopeutumiskauden loppua.

Lempäälän vesi toimittaa Vesilahdelle yhdessä HS- veden kanssa Talousveden. Vesilahden verkostosta otetaan talousvesinäytteet suunnitelmallisesti. Juomavedelle annetut määräykset toteutettiin vuoden aikana jokaisessa talousvesinäytteessä. Pumppaamoiden toimintaa valvottiin vuodenaikana säännöllisesti ja riskiä saatiin vähennettyä pumppaamoiden saattamisella automaatioon. Vuoden 2020 aikana aloitettiin Vesilahden verkoston riskienhallinnan kartoitusta ja se jatkuu vuoden 2021 aikana, jolloin päivitetään Vesilahden vesihuoltolaitos osaksi Lempäälän veden valmiussuunnitelmaa.

9.2 Talousarvion toteutuminen

9.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vastuuhenkilö: Kunnaninsinööri

Toimintaympäristö

Teknisen toimen tehtävänä on turvata asukkaiden puhtaan veden saanti ja laatu, sekä järjestää jäte- ja hulevesien ohjaus verkostoihin.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämisalueet

Vuoden 2020 aikana valmistaudutaan saattamaan verkostot, mittalaitteet ja verkoston valvonta Lempäälän verkostoa vastaavaan kuntoon. Siirtymäajan jälkeen Lempäälän vesilaitos vastaa päivittäisestä toiminnasta yhteistyösopimuksen mukaisesti. Vesilahdelle jää jatkossa vastuulleen uuden verkoston rakentaminen ja suurempien korjausten kustannukset.

Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimintasuunnitelma 2020	Arviointikriteeri (mittari)	Toteutuminen
Vetovoimainen ympäristö	Ympäristön viihtyvyyden lisääntyminen	Jätevedenpumppaamoiden häiriöiden määrä	Toteutunut. Jätevedenpumppaamoiden häiriöiden kokonaismäärä on vähentynyt
Vetovoimainen ympäristö	Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän edistäminen	Jätevedenpumppaamoiden sähkönkulutuksen vähentäminen	Toteutunut. Pumppujen huollot ja optimoinnit on vähentänyt sähkönkulutusta. Lisäksi pumppaamoiden pesu ja huollot ovat parantaneet pinnanmittauksen toimivuutta
Vetovoimainen ympäristö	Kestävän ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän edistäminen	Automaatioon liitettyjen jätevedenpumppaamoiden osuus on 90 % kaikista pumppaamoista.	Toteutunut. Kaikki jätevedenpumppaamot on liitetty automaatioon ja uudet liitetään mahdollisimman pian rakentamisen jälkeen.